

DIPLOMATURA DE RELACIONS LABORALS
GUIA DOCENT DE L'ASSIGNATURA CURS 2007-2008
Història social i política contemporània

(VALIDAT PER AL CURS 2008/09)

Origen i desenvolupament de la regulació jurídica de les principals institucions jurícolaborals (contracte de treball, llibertat sindical, negociació col·lectiva i conflictes col·lectius). Naixement i desenvolupament dels sindicats i de les associacions empresarials. Formació inicial del sistema de negociació col·lectiva. Desenvolupament inicial de la conflictivitat laboral. Intervenció de l'Estat en les relacions laborals.

Prof. Dra. M. Jesús Espuny Tomás (Despatx B2-110)
Telèfon 93-581-10-52 E-mail: MariaJesus.Espuny@uab.es
Tutories: dimarts de 12 a 13 hores i de 16 a 17 hores

Prof. Olga Paz Torres (Despatx B2-112)
Telèfon 93-581-11-68 E-mail: olga.paz@uab.es
Tutories: divendres de 13.00 a 14.00 i de 15.00 a 16.00
Àrea d'Història del Dret i de les Institucions
Departament de Dret Públic i de Ciències Històricojurídiques

Bibliografia bàsica

Luis Enrique de la Villa Gil, *La formación histórica del derecho español del trabajo*, Granada, Comares, 2003.

Antonio Martín Valverde, "La formación del derecho del trabajo en España" estudi preliminar en AAVV. *La legislación social en la Historia de España. De la revolución liberal a 1936*, Madrid, Consejo de los Diputados, 1987.

Alfredo Montoya Melgar, *Ideología y lenguaje en las leyes laborales de España (1873-1978)*, Madrid, Civitas, 1992.

Maria Jesús Espuny Tomás, *El derecho del trabajo en la historia*
(articles on line a la següent adreça web <http://www.upf.edu/iuslabor/>)

Avaluació

L'avaluació es continuada. Al llarg del semestre es realitzaran dues proves d'avaluació alliberadores de la matèria corresponents la primera al bloc 1 i la segona als blocs 2 i 3. L'examen final constarà de quatre preguntes pels estudiants que no superin l'avaluació continuada o pels que no segueixin aquest sistema.

Competències

Participació activa de l'estudiant, de manera preferent, i flexibilització en els seus hàbits d'estudi. En aquest sentit, les competències que permet desenvolupar l'assignatura, tal i com es planteja en aquest curs, són:

Competències de comunicació

Maduresa en la comunicació oral persuasiva i en la comunicació escrita, capacitat d'anàlisi crítica i escolta activa, és a dir, la capacitat per seleccionar informació important.

Capacitat crítica

Habilitat per l'avaluació de dades i línies d'actuació, així com per prendre decisions lògiques i imparcials.

Aplicació de la legislació

Competències sistèmiques

Contextualització dels esdeveniments, relativització de la realitat, crítica històrica.

Competències interpersonals

Treball en equip, adaptabilitat.

Competències individuals

Iniciativa, desenvolupament de l'auto-aprenentatge, auto-organització, auto-crítica, organització i selecció de continguts.

BLOC 1. LES RELACIONS DE TREBALL AL SEGLE XIX I COMENÇAMENTS DEL XX: PROPÒSITS I REALITATS EN EL MÓN DEL TREBALL. SOCIETAT BURGESA I ESTAT LIBERAL (1880-1914)

TEMA 1. Introducció. Llibertat d'indústria i de comerç (1813-1836)

Desaparició dels gremis. Dogma liberal i legislació de treball. La regulació general del treball assalariat: els arrendataris de serveis del Codi Civil (1889). La normativa especials dels auxiliars del comerciant i la seva regulació en el Codi de Comerç (1885).

PROPOSTA DE TREBALL PRÀCTIC: Articles del Codi Civil i del Codi de Comerç. Aplicació pràctica. Objectiu interdisciplinar: distingir entre l'arrendament de serveis, el contracte de treball i el contracte mercantil amb els professors de l'assignatura de Dret Privat.

BIBLIOGRAFIA: A. Martín Valverde, "La formación del Derecho del Trabajo en España". Estudio preliminar a AAVV. *La legislación social en la Historia de España. De la Revolución Liberal a 1936* (nºs 8 y 9).

TEMA 2. El tractament legal de les associacions sindicals (1839-1887)

Reacció antimaquinista del moviment obrer. Societats de socors mutus (1839). Codi Penal de 1848. Decret de 20 de novembre de 1868 de reconeixement del dret d'associació. Constitució de 1869. Codi Penal de 1870. Constitució de 1876. Reconeixement constitucional dels drets de reunió "pacífica" i d'associació "lícita". Llei General d'Associacions (1887).

PROPOSTA DE TREBALL PRÀCTIC: Text de la Llei General d'Associacions (1887). Què va suposar pel moviment obrer la Llei General d'Associacions?

BIBLIOGRAFIA: A. Martín Valverde, "La formación del Derecho del Trabajo en España". Estudio preliminar a AAVV. *La legislación social en la Historia de España. De la Revolución Liberal a 1936* (nºs 10, 11).

TEMA 3. La qüestió social i la reforma social. L'intervencionisme estatal (1873-1903)

La Llei Benot (1873). La llei dels treballs perillosos dels nens (1878). Congrés Sociològic de València. Comissió de Reformes Socials (1883). Comissions Provincials i Locals de Reformes Socials. Intervencionisme, qüestionari, estudi, documentació i informació com a precedent de l'acció estatal normativa. Reorganització de la Comissió de Reformes Socials (1890). Primer de Maig. *Rerum Novarum*.

PROPOSTA DE TREBALL PRÀCTIC: Comentari dels textos legals. Anàlisi dels problemes socials. Anàlisi dels qüestionaris com a eina per a conèixer l'estat i condicions de la classe treballadora.

BIBLIOGRAFIA: M. Carlos Palomeque López, *Derecho del trabajo e ideología*, 4ª edición revisada, Madrid, Editorial Tecnos, 1989.

TEMA 4. Les lleis d'Eduardo Dato (1900)

Llei d'accidents de treball (responsabilitat patronal i Mútues d'accidents) i Llei de dones i nens. Les Junes Provincials i Locals de reformes socials: inspecció i vigilància dels llocs de treball.

PROPOSTA DE TREBALL PRÀCTIC: Text de les lleis. Lectura y ponències per part dels alumnes. Exercici escrit: qüestió social i reforma social. Resposta jurídica. Comprensió i relativització de la realitat. Contextualització dels esdeveniments. Assimilació de valors ètics i normes morals.

BIBLIOGRAFIA: A. Martín Valverde, "La formación del Derecho del Trabajo en España". Estudio preliminar a AAVV. *La legislación social en la Historia de España. De la Revolución Liberal a 1936* (nºs 14 y 15).

TEMA 5. L'Institut de Reformes Socials (1903)

El projecte d'Institut de Treball de Canalejas (1902). Institut de Reformes Socials (1903). Llei de descans dominical (1904). Reglament sobre Inspecció de Treball (1906). El paper de les Junes Provincials i Locals de reformes socials. Inspecció de treball. Institut Nacional de Previsió (1908) Assegurança social. La llei de la cadira (1912).

PROPOSTA DE TREBALL PRÀCTIC: La llei de descans dominical (1904). Text del Reglament de la Inspecció de Treball. Actes de la Inspecció de Treball. Qüestions plantejades. Anàlisi de problemes. Capacitat crítica. Treball en equip.

BIBLIOGRAFIA: A. Buyla, A. Posada, L. Morote, *El Instituto del Trabajo. Datos para la historia de la reforma social en España*, Madrid, reedició facsimil, Ministerio de Trabajo y Seguridad Social, 1986, prólogo de Santiago Castillo.

A. Martín Valverde, "La formación del Derecho del Trabajo en España". Estudio preliminar a AAVV. *La legislación social en la Historia de España. De la Revolución Liberal a 1936* (nº 19)

Alfredo Montoya Melgar, "La Seguridad Social española: notas para una aproximación histórica" en *Revista de Trabajo* nºs 54-55, 2º y 3er trimestre 1976, esp. pp. 10-13.

TEMA 6. La normalització dels conflictes col·lectius de treball (1908-1909)

Els intents de normalització dels conflictes col·lectius de treball: les lleis de Maura (conciliació i arbitratge industrial, 1908, vagues i col·ligacions 1909) El paper de les Junes Provincials i Locals de Reformes Socials.

PROPOSTA DE TREBALL PRÀCTIC: D'acord amb els documents corresponents: valorar l'acord en que finalitza la vaga entre patrons i obrers fundidors de Sabadell amb referència a la legislació de 1908 i 1909. Estadística de les vagues. A quina secció de l'Institut de Reformes Socials pertany? Repassar la creació, composició i l'organigrama de l'Institut de Reformes Socials. Qüestionari de la estadística de les vagues. Formalització. El President de la Junta Local de Reformes Socials i la seva intervenció en la formalització de l'imprès d'estadística. Resultats. Anàlisi de problemes. ABP. Aplicació de la legislació. Treball cooperatiu.

BIBLIOGRAFIA: A. Martín Valverde, "La formación del Derecho del Trabajo en España". Estudio preliminar a AAVV. *La legislación social en la Historia de España. De la Revolución Liberal a 1936* (num. 17).

TEMA 7. Tribunals industrials

Competències i característiques (1908 -1912). Procés de treball.

PROPOSTA DE TREBALL: Aprenentatge basat en problemes (APB).

BIBLIOGRAFIA: A. Martín Valverde, "La formación del Derecho del Trabajo en España". Estudio preliminar a AAVV. *La legislación social en la Historia de España. De la Revolución Liberal a 1936* (nº 16).

Manuel Alonso Olea/César Miñambres, Derecho procesal del trabajo, Madrid, Civitas, 6ª edición actualizada, 1991.

Manuel Alonso Olea, "Sobre la historia de los procesos de trabajo" en *Revista de Trabajo* 15 (1996), pp. 9-35.

BLOC 2. CREIXEMENT I CONSOLIDACIÓ DE LA LEGISLACIÓ DE TREBALL

TEMA 8. La crisi de 1917 a 1923

Les fórmules paritaries catalanes: la Comissió de Treball de Catalunya (1919). Vaga de La Canadenca, locaut de Barcelona i la Comissió Mixta del Treball en el Comerç de Barcelona (1920). La llei de jornada màxima en tots els treballs (1919). Assegurança social obligatòria.

PROPOSTA DE TREBALL PRÀCTIC: L'aparició de les fórmules paritàries catalanes en el marc de la conflictivitat social. La pau social. El projecte de llei de contracte de treball de 1922 de l'IRS: els Consells de cooperació industrial. Les funcions normatives i conciliadores de la Comissió Mixta del Treball en el Comerç de Barcelona.

BIBLIOGRAFIA: A. Martín Valverde, "La formación del Derecho del Trabajo en España". Estudio preliminar a AAVV. *La legislación social en la Historia de España. De la Revolución Liberal a 1936* (nºs 19, 20 i 22).

TEMA 9. La Dictadura de Primo de Rivera

Codi de treball (1926). Organització Corporativa Nacional (1926) Convenis col·lectius. Codi Penal de 1928. Conflictes col·lectius. Sindicats, convenis i conflictes col·lectius al règim corporatiu.

PROPOSTA DE TREBALL PRÀCTIC: La política social de la Dictadura de Primo de Rivera. L'exposició de motius del Codi de Treball: Propòsit i contingut del Codi de Treball. La instauració d'un "ordre nou" (valoració de l'exposició de motius del Decret llei de l'Organització Corporativa Nacional (OCN). El corporativisme de Primo de Rivera. Anàlisi dels articles del Codi penal de 1928.

BIBLIOGRAFIA: A. Martín Valverde, "La formación del Derecho del Trabajo en España". Estudio preliminar a AAVV. *La legislación social en la Historia de España. De la Revolución Liberal a 1936* (nºs 20 i 21).

Alfredo Montoya Melgar, *Ideología y lenguaje en las Leyes laborales de España (1873-1978)*, Madrid, Civitas, 1992.

BLOC 3. II REPÚBLICA: TRANSFORMACIÓ DE LA LEGISLACIÓ DEL TREBALL EN EL DRET DEL TREBALL

TEMA 10. La transformació de la legislació de treball en dret del treball

La constitucionalització dels drets socials. La llei de contracte de treball de 1931. Innovacions. Vies per la negociació col·lectiva de condicions de treball. Representació professional. Entre els organismes paritaris i les associacions professionals: els Jurats Mixtes (bases de treball) i les Associacions Professionals (1932). Assegurança social.

PROPOSTA DE TREBALL PRÀCTIC: Desenvolupament del programa constitucional: Sistema i jerarquia de les fonts del dret del treball a la Llei de Contracte de treball. Bases de treball i pactes col·lectius de condicions de treball. Exemples. Diferències i similituds entre els Comitès paritaris i els Jurats Mixtes. La llei d'Associacions Professionals (1932).

BIBLIOGRAFIA: A. Martín Valverde, "La formación del Derecho del Trabajo en España". Estudio preliminar a AAVV. *La legislación social en la Historia de España. De la Revolución Liberal a 1936* (nºs 23, 24 i 25).

TEMA 11. La regulació jurídica del mercat de treball

L'atur. Oficines de col·locació obrera. Els jurats mixtes successors dels Comitès paritaris. Jurats mixtes a l'agricultura. "laboreo forzoso", "terminis municipales", accidents de treball a l'agricultura, normativa restrictiva per la utilització de la maquinaria agrícola.

PROPOSTA DE TREBALL PRÀCTIC: El repartiment del treball a les bases de treball. Valorar comparativament la mecànica de les actuals oficines de col·locació.

BIBLIOGRAFIA: A. Martín Valverde, "La formación del Derecho del Trabajo en España". Estudio preliminar a AAVV. *La legislación social en la Historia de España. De la Revolución Liberal a 1936* (nºs 27).